УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ВЕРЕСНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 24, 1969 No. 175. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 23 вересня 1969

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ СХВАЛИВ НА НОВУ ЗБРОЮ і на наукові досліди в ділянці нової зброї суму 20 дол. більйонів долярів. Сенат схвалив цю суму більшістю 81-го до 5-ох голосів, хоч дебати над цією справою тривали 8 тижнів, і під час тих дебат було далеко більше розходження, як це видко з висліду кінцевого голосування. В попередніх роках вимоги збросння не спричиняли довгих дебат, цього року ліберальні сенатори виступали проти розміщення протиракетних ракет, проти будови нових бомбовиків, проти замовлення великих транспортових літаків та проти видатків на новий атомовий літаконосець. Але ліберальні сенатори програли протиурядову кампанію, і бюджет на збросння зменшено тільки на 1 мільйон долярів.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ВІДМОВИВСЯ промовляти на конвенції Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій, яка зачнеться 2-го жовтня в Атлантик Сіті, Н. Дж. Про це повідомив голова АФП-КІО — Джордж Міні. Президент заявив, що не зможе особисто бути на Конвенції, бо на це не дозволять йому вимоги урядової праці. АФП-КІО в минулорічних виборах підтримували кандидатуру на президента віце - президента Гюберта Г. Гомфрі. Та Міні повідомив, що на конвенції промовлятимуть аж три міністри в Уряді Ніксона: секретар праці — Джордж Шулц, секретар оборони — Мелвін Р. Лерд і державний секретар Вілліям П. Роджерс.

208 НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ (НА ВСІХ 692) спричинені тим, що пілоти були під впливом алькоголю. Таке твердять представники Федеральної Авіяційної Адміністрації, які досліджували нещасливі випадки приватних літаків. Пілоти цих приватник літаків дуже часто п'ють перед летом, як це ствердили досліди крови тих нещасливих пілотів, які згинули в катастрофах. Пілот є під впливом алькоголю, коли в його крові є 0.5 відсотка алькоголю. Урядовці з Ради Безпеки твердять, що 50 відсотків нещасливих випадків на шляхах і вулицях цієї країни — це наслідки пиття алькоголю.

ШЕФ ВІДДІЛУ ГРОМАДЯНСЬКИХ СПРАВ при Департаменті Справедливости Джерріс Ліонард заявив правникам, які виявили були своє невдоволення з того, що сповільнюється темп здійснення об'єднання шкіл в південних стейтах з білими й чорними учнями, що цього року може бути більше відкладення сеґреґації шкіл, бо Департамент Справедливости вирішив, щоб об'єднання шкіл відбувалося на основі переговорів й обопільної згоди, а не на основі судового наказу, як цього домагаються правники в урядовій службі. Представники Уряду заохочуватимуть до того, щоб білі й чорні добровільно вирішували справу, об'єднування школи.

ПОНАД 200 БРАЗИЛІЙСЬКИХ ЄПИСКОПІВ опублікували декляраціо, в якій закликають до конституційного уряду замість теперішньої військової хунти. Єпископи виступають проти заворушень. Вони пишуть: „Ми розуміємо причини теперішньої ситуації. Але ми вважаємо, що необхідним є, щоб Бразилія вернулася до правно нормальних відносин, які визначає конституція, бо тільки тоді можна буде працювати для державних інтересів, і тільки тоді не буде заворушень". Досі немає відгуку теперішнього уряду в Бразилії на цю декляраціо Єпископів, між якими є і два Кардинали. Військова хунта захопила владу після занедужання президента Артура да Коста е Сільва.

У СВІТІ

УЧАСТЬ ЗСА У БОЯХ В ЛЯОСІ СТАЛА предметом критики збоку голови демократичної більшости в Сенаті, сенатора Майка Менсфілда, який з доручення президента Ніксона їздив до Південної Азії перевірити тамошні відносини. Американське летунство активно підтримує державне військо Ляосу в його боротьбі проти комуністичної „приватної армії" партії Патет Ляо. Ляоських комуністів підтримує реґулярна армія Північного В'єтнаму, яка по через територію Ляосу перекидує до Південного В'єтнаму свої війська і зброю. Сен Менсфілд боїться, щоб Ляос не став „другим В'єтнамом".

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДБУДУТЬСЯ в найближчу неділю парляментарні вибори. Соціял - демократи, які йдуть до виборів у бльоку з так званими Вільними демократами, мають поважні шанси виграти вибори, чи бодай послабити вигру керівної дотепер Християнсько-демократичної партії. Єдиними передвиборчими авантурами є виступи комуністів і соціялістів проти крайньої правої т. зв. Націонал - демократичної партії, яка в своїх рядах гуртує найбільше колишніх нацистів.

ЮҐОСЛАВІЯ І РУМУНІЯ ДАЛІ тісно співпрацюють задля „вільного розвитку соціялізму в своїх країнах", в надії на „перемогу соціялізму і комунізму в майбутньому". Юґославський і румунський президенти, Тіто і Чаушеску, стрінулися в минулу неділю над румунсько - юґославським кордоном над Дунаєм і підкреслювали у своїх промовах на бенкеті, що співпраця Румунії і Юґославії, двох комуністичних держав, які залвилися проти совєтської інвазії до Чехо - Словаччини, не звертається проти Совєтського Союзу.

МОСКОВСЬКИЙ „ЖУРНАЛІСТ" ВИЧИСЛИВ 19 американських щоденників, схарактеризувавши їх, як органи „монополістичної буржуазії", з вийнятком двох мало кому в Америці відомих комуністичних газет „Дейлі Ворлд" і „Піплс Ворлд", як таких, що „борються за права американських робітників". Про популярний нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз", який має кругло дво- і півмільйоновий наклад, сказано в тому большевицькому органі спілки журналістів, що він „виявляє погляди екстремних реакційних кіл".

В ІНДІЇ ВИБУХЛИ знову заворушення нарелігійному тлі. У провінції Ґуярат в Західній Індії визнавці гінду закинули мусульманам, що вони порушили „святість" білих корів: в сутичках між фанатиками обох тих віровизнань було понад 100 вбитих і кількасот ранених.

У НАЙБІЛЬШОМУ КІОТО - УНІВЕРСИТЕТІ В ТОКІЮ ПРИЙШЛО знову до великих студентських авантур. Президент того університету Озума Акуда завжди намагався ладнати мирно всі конфлікти на терені університету й ішов назустріч різним вимогам студентів. Але, не змігши переконати екстремістичних студентів, щоб вони залишили кілька „окупованих" ними університетських будинків, він таки викликав поліцію: 2.000 поліціянтів викинули з університетських будинків студентів, при чому арештовано 58 осіб, між ними 11 з-посеред членів факультету, які солідаризувалися з авантюрниками і підтримували їх.

ЗСА зменшують свої збройні сили на 196,300

Вашингтон. — Департамент Оборони повідомив про дальше зменшення збройних сил цієї країни на те, щоб зменшити видатки на оборону на три більйони долярів. Разом із попереднім зменшенням збройні сили будуть зменшені на 196,300 вояків. Тепер до кінця 1970-го фінансового року мали б зменшити летунство на 50,000 летунів, і Корпус Морської Піхоти на 20,000. Згідно з цим повідомленням мають зменшити число кораблів у фльоті на 22, і число літаків на 209. Між кораблями, відтягненими з активної служби, є два розвідчі кораблі типу Пуебльо. Перше повідомлення про зменшення збройних сил було 21-го серпня. Його подали до відома секретар оборони Мелвін Р. Лерд і секретар фльоти. Тоді зменшено число збройних сил на 106,000 піхотинців і моряків. Мають зменшити число цивільних робітників при збройних силах на 50,000. Редукуватимуть у фльоті кораблі старого типу, які мають по 20 років служби. Сила фльоти не буде ослаблена, коли збудовані будуть нові, вже замовлені, кораблі.

Індекс цін збільшився в серпні на 0.4 відсотка

Вашингтон. — Статистичне бюро при Департаменті Праці повідомляє, що в серпні ц.р. кошти прожитку збільшилися на 0.4 відсотка, що свідчить про те, що дещо сповільнений темп збільшення економіки покищо не має впливу на інфляцію, яка обезцінює вартість доляра, збільшуючи дорожнечу. Це збільшення індекса цін на 0.4 відсотка спричинене тим, що подорожчали харчі, відсотки від морґеджів та різні праці і медична опіка. Голова Ради Економічних Дорадників Пол МекКрекен заявив, що є познаки про те, що зменшується активність в різних бизнесах, але цього ще не відчуває населення, яке має доволі грошей і платить більші ціни за товари й виконувану працю. На думку МекКрекена дальше сповільнення темпу збільшення економіки та збільшення числа безробітних, яке внаслідок цього настане, спричинить те, що кошти прожитку зменшаться, що буде доказом того, що сповільнюється тиск інфляції на економіку цієї країни.

Зменшилося число замовлень, передбачають зменшення темпу економічного збільшення

Вашингтон. — Число замовлень на товари тривкої вартости зменшилися в серпні цього року на 700 мільйонів і становило 29.9 більйона долярів. І так замовлення на різну машинерію та фабричний еквіпунок в серпні становили 6.1 більйона долярів, в липні вони виносили 6.3 більйона, а в червні — 6.5 більйона. Військові замовлення в серпні становили 1.6 більйона, а в липні — 2.4 більйона долярів. Великі відсотки від позичок спричинюють те, що зменшується висота інвестицій в різні бизнеси. Банкір Генрі Кавфман, промовляючи на семінарі Товариства Банкірів Нюйоркського Стейту в Ню Йорку, сказав, що в першій половині 1970-го року ЗСА можуть бути „в легкій економічній рецесії, або економіка буде дуже повільно розвиватися". Представник Федерального Резервового Банку потвердив, що під час літніх місяців ц. р. збільшено труднощі при діставанні кредитів, щоб сповільнити темп економічного збільшення. Економіст Тілфорд С. Ґейне передбачає також сповільнення економічного росту.

Статутова Комісія УККА продовжує працю

Ню Йорк. — Вже в середу 24-го вересня у вечірних годинах збереться в приміщенні Канцелярії УККА Статутова Комісія для продовження розгляду побажань і поправок до Статуту Конґресового Комітету. Перше засідання цієї Комісії відбулось 12 вересня. Устійнений Статутовою Комісією проєкт Статуту УККА буде вчасно розісланий всім центральним складовим організаціям Конґресового Комітету, щоб із ним мали змогу докладно ознайомитись делеґати ще перед X Конґресом Американських Українців.

Крім цього, в четвер увечорі 25-вересня в приміщенні Головної Управи СУМА на 10-ій вул. у Ню Йорку буде скликана Конференція Центральних Молодечих Організацій, з метою розгляду справ і проблем, що будуть порушені на X Конґресі з рамени Молодечих Організацій.

Американсько-совєтські наради в Ню Йорку без ніякого успіху

Ню Йорк. — У зв'язку з 24-ою сесією Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй та з'їздом на неї міністрів закордонних справ з усіх кінців світу, відбуваються в Ню Йорку різні зустрічі американських і совєтських дипломатів. Асистент державного с е к р е таря для справ Близького Сходу, Джозеф Сіско, конферував наприкінці минулого тижня з совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним, приготовляючи конференцію, яка в минулий понеділок, 22 вересня ц. р., відбулася в помешканні державного секретаря Вілліяма Роджерса у Валдорф - Асторії. По американському й совєтському боці було по шість представників. Крім державного секретаря Роджерса у конференції взяли участь репрезентант ЗСА на Женевській конференції роззброєння, директор державної Аґенції для справ збросння і роззброєння Джералд Смит, згаданий вгорі Джозеф Сіско, амбасадор ЗСА в ОН Чарлз Йост, асистент державного секретаря для европейських справ Мартін Гільдебранд і перекладач. По совєтському боці міністрові закордонних справ Андресві Громикові товаришили совєтський амбасадор в ОН Яков Малік, його заступник Лев Менделевіч, амбасадор СССР у ЗСА Анатолій Добринін, перекладач і ще один член амбасади. На тій „діловій вечері" Громико заявив, що Совєти „ще не готові", щоб дати відповідь щодо часу і місця переговорів з ЗСА про обмеження атомового збросння і таку відповідь подадуть „незабаром". Справи В'єтнаму не заторкувано, зате найбільше говорено про загрозу нової ізраїльсько - арабської війни, про справи Німеччини й Берліну та про договір проти поширення атомової зброї, що його ще не ратифікували ані ЗСА ані СССР. Загалом та нарада не дала ніякого позитивного висліду, дармащо Громико заявив куртуазійно журналістам, що нарада була „назагал корисною". В найближчу п'ятницю відбудеться друга така нарада, цим разом в помешканні совєтської місії до Об'єднаних Націй, із Громиком, як господарем. Відбувся також „діловий обід", влаштований генеральним секретарем ОН У Тантом, з участю міністрів закордонних справ ЗСА, СССР, Британії і Франції з такою ціллю, щоб вони відновили персональний контакт і розмови про Близький Схід. Державний секретар Вілліям Роджерс нараджувався теж з шведським дипломатом Ґуннаром Яррінґом, посередником ОН для справ Близького Сходу.

Об'єднання бувших Вояків Українців Америки відзначить своє 20-тиріччя Делеґатським з'їздом

Філядельфія. — 9 жовтня 1949 року засновано у Ню Йорку „Об'єднання бувших вояків-українців Америки", як продовження існуючої до того часу від 1925 року Української Стрілецької Громади. У 20-тиріччя тієї центральної української комбатантської організації у З'єднаних Стейтах відбудеться 11 жовтня ц. р. у Філядельфії 10-ий Делеґатський З'їзд ОбВУА. Приготування до нього були головним предметом нарад Головної Управи ОбВУА в минулу суботу 20 вересня ц. р. у домівці ЗУАДК-у у Філядельфії, яким проводив голова ОбВУА д-р В. Ґалан. І. Поритко інформував про Координаційну Раду комбатантських організацій, яка складається з Комісій плекання історичної традиції, Суспільної Служби Комбадантів, Видавничо-публікаційної та Архівно-музичної. До всіх тих Комісій Головна Управа делеґувала представників від ОбВУА. Остання збірка на Дар Українському Інвалідові дала — за збірками ОбВУА і Братства кол. вояків І Української Дивізії УНА — разом 14.915.18 дол. На 10-му Делеґатському З'їзді порядок нарад охоплюватиме 11 точок. Крім звітів і дискусії діятимуть Комісії Верифікаційна, Номінаційна і Резолюційна. Крім вибору нових керівних органів ОбВУА і схвалення резолюцій — Делеґатський З'їзд має затвердити головний прапор ОбВУА, хоча різні його Відділи мають вже свої прапори, з якими делеґати Відділів прибудуть на 10-ий Делеґатський З'їзд.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ПРИЙНЯВ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО

Бон. — Президент Німецької Федеративної Республіки д-р Ґустав Гайдеман прийняв у віллі Гаммершмідт на півгодинній авдієнції Верховного Архиєпископа Кардинала Й о с ифа Сліпого та інформувався в розмові з ним про кругло 20.000 українців-католиків, що живуть у Західній Німеччині. Після того державний секретар д-р Карль Карстенс запросив Верховного Архиєпископа на обід. У товаристві Верховного Архиєпископа був Апостольський Екзарх для українців-католиків в Німеччині, Єпископ Платон Корниляк, який постійно перебуває у Мюнхені. Верховний А р х и є пископ Кардинал Йосиф Сліпий у розмові з німецькими журналістами висловив жаль, що „людина стала в наших часах предметом чужих політичних махінацій". Однак він висловив переконання, що українські вірні, які живуть в Німецькій Федеративній Республіці „будуть належати до сил, які працюватимуть задля створення кращого і справедливішого світу". Німецька преса принесла обширні вістки про перебування Кардинала Йосифа Сліпого в Західній Німеччині та, зокрема, оприлюднила світлину, на якій стоять Кардинал і президент Гайнеман, а позаду них посередині секретар Верховного Архиєпископа, о. шамбелян д-р М Марусин.

В Буенос Айресі відкриється виставка проєктів пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині

Буенос Айрес. — На пленарному засіданні Комітету Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці Арґентини, що відбулось 12-го вересня, було розглянено 12 точок, стверджено ділову працю всіх комісій та на пропозицію голови Комітету д-ра В. Іваницького ухвалено відкрити виставку проєктів пам'ятника Т. Шевченкові для прилюдного огляду. До Жюрі, яке винесе остаточну оцінку, шляхом обрання ввійшли: архітект Віктор Гриненко, проф. Євген Онацький, шевченкознавець, дійсний член НТШ і УВАН; проф. д-р Ангель Баттістесса — член Арґентинської Академії Письменства, шевченкознавець; Маркіян Фесолович — журналіст; Володимир Каплун — маляр-орнаментист; Ольга Гурська-Крюків — артист-маляр. Після дискусії над поточними справами визначено дату на Загальні Збори Комітету, які відбудуться в суботу, 18-го жовтня в залі Централі Т-ва „Просвіти", вул. Солєр 5039, в Буенос Айресі. В них зможе взяти участь все українське громадянство, що цікавиться справою будови пам'ятника, й одержати бажані вияснення. Виставка 10 проєктів пам'ятника Кобзареві, що надійшли від українських скульпторів з Канади, ЗСА, Зах. Німеччини, Австралії і Арґентини, відбудеться в сальоні Міської Управи Буенос Айресу, при вул. Діяґональ Сур 575. Після її відкриття, в неділю 28 вересня о 4-й по полудні, член арґентинської Академії Письменства проф. д-р А. Баттістесса, арґентинський шевченкознавець, виголосить доповідь „Тарас Шевченко — поет свободи", буде проголошено вислід Конкурсу на проєкт пам'ятника, потім оглядини проєктів та в кінці — прийняття для жюрі й гостей. Вступ вільний. Виставка проєктів триватиме до 4-го жовтня включно, відкрита від 9-ї ранку до 8 г. вечора щоденно.

В ЧЕРВНІ Ц. Р. ВОДИ ДНІСТРА ЗАЛИЛИ УСТЕЧКО

(Р.Х.) — Листи з поодиноких місцевостей Західньої України дальше описують велику стихійну катастрофу, яку вчинив вилив Дністра і приток та яку ще збільшує нелюдяна совєтська система. Для прикладу тієї катастрофи подаємо, на підставі листів, опис повені, що залила містечко Устечко біля Заліщик.

Такої повени не пам'ятають навіть найстарші люди. Новопобудований дім, що його видно на фотознімці по правому боці, це помешкання для московських сатрапів. Колись були тут жидівські крамниці. Жидів німці в 1942 і 1943 рр. вимордували, москалі їх хати повалили і казали поставити собі „избушки", на московський лад. Автохтони-колгоспники дальше мешкають у своїх старих хатах і працюють на нових панів. Устечко мало найстаршу пошту на Поділлі, ще з 1765 р., як монополь поштовий у Польщі мали графи Монтелюпі. По прилученні Галичини до Австрії було „циркулярним" містом, де резидував цісарсько-королівський „крайсгауптман", був суд і уряд податковий. Під час Кримської війни перенесено ці уряди до Заліщик. З того часу стояв в Заліщиках гарнізон австрійського війська до 1-го листопада 1918 р., коли ми його роззброїли. За Австрії раз в тиждень, в середу, відбувався торг, було кількадесят жидівських крамниць і пропінація. Монополь на перевіз через Дністер мали власники ключа Червоногород, останньо наслідники князя Любомирського, дістали від польського короля Жигмонта Старого. Через Устечко йшов шлях з Поділля на Покуття і в Карпати, яким возили туди збіжжя, а звідтам — сіль. Дністром сплавлювано дерево з Карпат до Устечка, звідки розвозили його по цілім Південнім Поділлі. За польської окупації це все відпало. Містечко, знищене війною в 1916-му році, не відбудувалося. Половина жидівського населення розсіялася по цілім світі, решта вела нуждену веґетацію аж до 1943-го року. У зв'язку з повінню постала ще одна проблема. На Поділлі у наддністрянських селах була майже на кожнім подвір'ю копана криниця, часом одна на кілька хат, або були громадські криниці-джерела, де брало воду ціле село. Цьогорічна повінь засипала ці криниці рінню і намулом. Хто має їх відчистити і зробити можливими до ужитку? Влада „трудящих" й на це знайшла спосіб. Громадські криниці мають привести до порядку колгоспники даровою працею в неділю, коли їм один день в тижні належиться „виходной", вільний від праці в колгоспі. Приватні криниці коло хат має очистити той, що ними хоче покористуватися... „Зачем колодязи, вот у нас на Сибірі никто колодязя даже не заст, все беруть воду з рєчкі"... — насміхаються з людського горя москалі.

Залите водою містечко Устечко б. Заліщик

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

ВІДЗНАЧАТЬ 10-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ СТЕПАНА БАНДЕРИ

Ню Йорк (м.ш.).— Організації Українського Визвольного Фронту Ню Йорку й околиць відзначать 10-ту річницю з дня смерти Провідника ОУН Степана Бандери релігійними відправами і молитвами за спокій його душі та політичною демонстрацією під будинком совєтської місії. Демонстрація розпочнеться в Центральному Парку (Венд шел) о год. 12:30 по полудні 18-го жовтня Панахидою. Після панахиди і короткого слова зібрані перейдуть з транспарентами на місце пікетування біля будинку місії СССР при ОН. Підготовою відзначення трагічної смерти сл.п. Степана Бандери займаються Комітет Тижня Поневолених Народів в Ню Йорку та міжнародна ПАБНА. Організації Українського Визвольного Фронту запросили Українські Церкви до відповідних релігійних відправ.

ВІДБУВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ НА ЕКСПО

Монтреаль. — Заходами місцевого Відділу КУК на колишній виставці ЕКСПО, що зветься тепер „Людина і світ", відбувсь у кінці серпня Український Тиждень, на який широко відгукнулись і міжнародні оглядачі виставки, і місцева французька та англомовна преса. Крім виставкових експонатів, які розповідали глядачам про Україну й нашу культуру, відбулась імпреза з дефілядою української молоді, виступами хорів Організацій Визвольного Фронту, Танцювальної Групи під керівництвом хореографа П. Марунчака та ін. Під час Українського Тижня висвітлювано з успіхом кілька фільмів, відбувалась демонстрація української ноші тощо.

ПОМЕР ІЄРОМОНАХ о. ЯКІВ МІЛЯНИЧ

Торонто. — В понеділок 22 вересня ц. р. тут на 50-ому році життя упокоївся в Бозі Ієромонах-Студит о. Яків (Ярослав) Мілянич. Народжений 1919 р. в с. Мочари пов. Лісько, гімназію закінчив у Львові і там же почав свої богословські студії, що їх завершив потім у Гіршберґу, в Німеччині. Рукоположений був у священики Владикою Кир Іваном Бучком в Кулемберзі, Голляндія, 1949 р. Тоді вступив до Чину Студитів. Єрейські похорони св. п. о. Якова почалися у вівторок 23 вересня і закінчаться в середу 23 вересня в новому Храмі-Обителі у Вудсток Онт.

УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА В ПАРАҐВАЇ

Честер, Па. — Журнал „Післанець Правди" з серпня ц. р. поінформував про заснування нової української євангелицької церкви в м. Енкарнасіоні. Новозорганізовану церкву очолив євангелицький місіонер у Параґваї проп. Іван Мосійчук. В тій країні працюють ще такі місіонарі, як О. Окранець, І. Ковальчук, М. Солтис та ін.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ще одно „нєт"

Промова совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика, виголошена в п'ятницю минулого тижня на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, була насправді відповіддю на виступ на тому самому терені президента Ніксона попереднього дня. Промова Громика різнилася своїм тоном від брутальних виступів Андрея Вишинського з доби холодної війни. Однак, по суті Громико залишився вірний традиції совєтської закордонної політики від кінця минулої війни. На всі західні пропозиції щодо конструктивної розв'язки будь - котрої важливої міжнародної проблеми авторитетні репрезентанти Совєтського Союзу завжди невідхильно відповідали „нєт". Основна засада комуністів — діяти виключно по лінії їх інтересів і їхня остаточна ціль — угробити вільний світ, отже в першу чергу Америку.

Крім красномовних загальників були у промові Ніксона три конкретні пропозиції на адресу Совєтського Союзу: 1) вплинути на Північний В'єтнам, щоб він приступив до ділових переговорів на Паризькій конференції, одвертих чи закулісових, з включенням у ті переговори всіх справ, що їх захочуть комуністи заторкнути, 2) припинити або обмежити достави зброї країнам Близького Сходу, себто Ізраїлеві і арабським країнам, щоб таким чином найпереконливіше вплинути на замирення в тому обширі і 3) повести американсько - совєтські переговори про обмеження офензивних і дефензивних родів стратегічної зброї.

Дві перші пропозиції Громико одверто й виразно відкинув, повторивши цинічну комуністичну фразу про „американську агресію проти вільного в'єтнамського народу" і ствердивши „з гордістю", що СССР активно допомагає Північному В'єтнамові. Москва постійно відмовлялась інтервенювати в Ганої у справі замирення, бо, мовляв, не хоче втручатися в справи тієї „суверенної" країни. Насправді, Москва не хоче додавати пального комуністам, які закидають їй „злигування" з Америкою, а, головне, Москві В'єтнамська війна вигідна, як засіб виснажування Америки. Ключ до миру в В'єтнамі в руках Москви і так само в її руках ключ до миру на Близькому Сході. Бо коли б Москва припинила достави зброї Північному В'єтнамові, Єгиптові й Сирії, чи заявила, що припинить їх, зразу ж почалися б ділові мирові переговори. Ізраїльсько-арабський конфлікт дав першорядну нагоду Москві не лише поглибити та поширити свої впливи в Єгипті, Сирії, Судані, Ємені, Альжирі і тепер в Лібії, а й перекинути на Середземне море коло 50 одиниць своєї морської фльоти.

Щодо преговорів про роззброєння, то большевики завжди мали в своєму дипломатично - пропаґандивному словнику багатий запас демагогічних фраз. І коли тепер Громико повторив „вимогу" повного атомового роззброєння, то ясно, що це — цілком нереальна демагогія. Навіть на пропозицію Ніксона щодо міжнародної конвенції, яка заборонила б признавати право азилю піратам, що під терором скеровують літаки до інших летовищ, Громико нічого не відповів, щоб не наражати проти себе кубинських комуністів чи арабських екстремістів.

Саме минулого тижня найбільше американське бюро опитів Луїса Гарріса проголосило висліди останніх опитів, переведених по всьому терені ЗСА. 63 до 85 відсотків опитуваних американців не тільки вважають за потрібні переговори з Москвою, але й „вірять", що можна осягнути з нею порозуміння щодо: 1) обмеження системи оборони, 2) протидіяння воєнним затіям комуністичного Китаю, 3) співпраці в дослідженні космічного простору, 4) спільної експлуатації океанських глибин, 5) спільного виступу проти атомової агресії якоїсь третьої держави, 6) значного поширення торгівлі і 7) посилення обміну культурними групами. Коли цілосторінкові платні оголошення в газетах заповідають нові демонстрації у високих школах Америки, „щоб посилити рух проти В'єтнамської війни", то можна здогадатися, хто стоїть за кулісами тієї акції. Але коли сірі люди доброї волі „вірять" у можливість співпраці з Москвою в користь миру і справедливости у світі, то це така наївність, якої навіть промови Громика не викорінять.

ЧИ ВЕРНЕТЬСЯ ДЕ ГОЛЛЬ?

Париж. — Наполеон Бонапарт, імператор французів, після поразки свого війська у війні проти великої коаліції (Англія, Росія, Австрія), був висланий 1814 року на острів Ельбу при березі Італії. 1815 року він з невеликою групою вірних йому людей покинув Ельбу, висів у Фреджюсі, на узбережжі Франції і рушив на Париж.

Військо короля Людовика XVIII, посадженого на трон рішенням переможців, перейшло до Наполеона. Він правив у Франції сто днів. Його армію розбило 1815 року англійське і пруське військо під Ватерльоо. Це був кінець кар'єри геніяльного корсиканця: в неволі, на далекому острові святої Олени, Наполеон 1821 р. помер.

З приводу 200-ліття Наполеона (він народився 1769 року) відбулася велика маніфестація з участю президента Помпіду на Корсиці, де Наполеон побачив світ. У виголошеній в Аяччо промові Помпіду згадав поряд з Наполеоном іншу „надзвичайну людину" де Ґолля, що своєю діяльністю мав великий вплив на життя Франції під час другої світової війни і після неї.

Політична кар'єра де Голля урвалася в 1969 році раптово. Як президент республіки він перевів всенародне голосування (референдум), що мав би вирішити реформу адміністративного ладу Франції. Де Голль хотів дати провінціям республіки широку самоуправу. Це була б ліквідація суворого централізму, який заведено за Великої Французької Революції 1789 року і зміцнено за влади Наполеона.

Ді Ґолль дав слово перед плебісцитом, що зречеться влади, якщо більшість французьких виборців відмовиться піддержати його проєкт адміністративної реформи. Після поразки в цьому плебісциті він покинув пост голови держави, виїхав на відпочинок в Ірляндію, а після виборів нового президента вернувся на свій „хутір" в Кольомбе - дез - Еґліз.

У Франції ходить чутка, що хутір де Ґолля не буде його „островом св. Олени", а скорше „островом Ельбою": мовляв, він сам і його вірні „ґоллісти" снують пляни повороту до влади. Уважають, що де Голль невдоволений з політики свого наступника в президентському уряді — Помпіду і особливо огірчений девальвацією франка, „мого франка", як казав де Ґолль, який хотів, щоб франк був „найтвердішою валютою" в світі.

Відомо, що де Голль „розлюбив" свого колишнього фаворита Помпіду, який у 1968 році заявив, бувши в Римі, що буде кандидатом на пост президента, коли де Голль цей пост покине. Тоді де Ґолль дав знати, що він не збирається відходити від влади.

З уваги на владолюбний характер де Ґолля, можна здогадуватись, що він тяжко переживає свій відхід з посту президента. Це дало підставу італійському тижневикові „Европео" 14 серпня вмістити статтю француза, що підписався псевдонімом „Архімед". Стаття має заголовок: „Де Голль готує упадок для Помпіду".

Поширений п а р изький тижневик „Мінют" розвинув цю тему в виданні з 27 серпня 1969 р. В цьому тижневику є фотографія де Голля біля церкви на селі, де він перебуває на відпочинку. Генерал розмовляє з людьми, що прийшли подивитися на колишнього президента як на історичну реліквію.

Тижневик „Мінют" цитує слова де Голля — дійсні чи імпровізовані — після його відходу від влади: „Після мене буде Помпіду. Протягом шести місяців він доведе Францію до пожежі й кровопролиття". „М і н ют" приписує де Голлеві фразу: „Я — або безладдя" і — „треба приспішити кризу".

Італійський т и ж н евик „Европео" в статті „Архімеда" запевняє, що 27 квітня 1969 року де Голль, після поразки в голосуванні, хотів звернутися до відданого йому генерала Массю, який був тоді к о м а ндувачем французького війська, розташованого у Франції. Массю мав би допомогти де Голлеві розправитися з своїми противниками. Ця інформація має присмак сенсації. Адже де Голль міг лишитися при владі, заявивши, що відкликає свою обітницю покинути президентський пост, дану перед всенародним голосуванням. Ніякий закон не міг би його примусити діяти інакше.

У політиків і в похилому віці воля до влади не слабне. Історія і сучасність дають на це багато прикладів. Партійці німецького прем'єра Аденауера з великими труднощами переконали його, щоб відійшов від влади і дав місце молодим силам. Колишній прем'єр Великобританії Гаролд Мекміллен описує в новому томі своїх споминів, як 80-літній Вінстон Черчилл не хотів покинути головство в уряді, хоч уже оглух і втрачав орієнтацію.

Немає сумніву, що і 78-літній де Голль хотів би вернутися до влади. Але готувати „путч", кликати на поміч військо, сприяти інтриґам і сваркам у партії „ґоллістів" генерал, мабуть, не схоче. Хібащо внутрішні заворушення у Франції дійшли б до такої міри, що громадянство знов звернулося до де Голля, як до „рятівника батьківщини", як це було в 1958 році. Але Франція не перебуває в такому стані, як була в 1958 р., в розпалі війни за Альжир. Громадянської війни бояться навіть французькі комуністи.

Viator

15 000 ПЕРЕДПЛАТНИКІВ КИЇВСЬКОГО ЖУРНАЛУ „УКРАЇНА" ПОЗА УКРАЇНОЮ

Київський ілюстрований журнал - тижневик під наг. „Україна" в числі 30-му повідомив, що цей тижневик виходить тепер накладом в 340 000 примірників та що „понад 15 тисяч передплатників журнал має за межами України. Читають його у всіх „республіках" СССР і в 27 країнах світу".

А. Гудовський

ПЕРЕД X КОНҐРЕСОМ УККА

(Порядком дискусії)

До X Конґресу Американських Українців залишається місяць часу. Щоб Конґрес був успішний, треба використати цей час для солідної підготови. Маємо на увазі не замовлення залі та інші технічні справи, а завчасне ознайомлення суспільства з проблемами й завданнями, які стоятимуть перед проводу УККА щодо вирішення тих проблем, щоб організації мали час обміркувати всі справи і дати делеґатам відповідні настанови. Крім того, треба використати передконґресовий період на пресову дискусію для виявлення громадської опінії, щоб делеґати орієнтувалися в ситуації, прибули на Конґрес з певними пропозиціями і домагалися відповідних ухвал через різні комісії.

Відомо, що в українській громаді існує своєрідний ревізіоністичний рух, як реакція на різні недоліки в системі УККА. Тому Конґрес повинен об'єктивно розглянути ті справи і винести відповідальні рішення щодо змін і поліпшень у структурі й методах праці УККА, бо лиш виправленням недоліків і поліпшенням умов можна оздоровити громадські взаємини і забезпечити співпрацю всіх національних сил. Це — єдиний шлях до скріплення УККА, шлях розумного компромісу і правопорядку. Тому Конґрес не сміє бути автоматичним піднесенням рук за те, що вже вирішив і підготував "естаблішмент", не сміє перетворитися в своєрідну демонстрацію партійної однобічности, бо завдання політичних партій — служити загальнонаціональній справі, об'єднувати й активізувати суспільність для спільної боротьби.

Отже, перед X Конґресом є два шляхи: шлях здорового компромісу для полагодження розбіжностей та співпраці всіх самостійницьких організацій у системі УККА чи загострення суспільних взаємин і продовження процесу деґрадації. Для нашого розсвареного суспільства це справа не легка, а тому треба доцільно використати ці останні тижні і солідно підготуватися, щоб рішення Конґресу були конструктивними і національно - будуючими.

Вважаємо за позитивне явище кущові передконґресові зібрання, якщо їх влаштовувати за соборницьким принципом і згідно з засадою вільної дискусії. Однак, на це вже мало часу. Отже, треба використовувати якнайширше нашу пресу, подаючи позиції проводу УККА та критичні думки й пропозиції авторів різних напрямків.

Зі свого боку, як обраний на IX Конґресі до Екзекутиви УККА, хочу висловити деякі критичні зауваги на ролю й завдання X Конґресу.

Пригадується 1944-46 рр., коли на еміґрації зустрілися українці з різних територій і з різними світоглядами; люди, що жили в кількох державах і формувалися під упливом різних доктрин і традицій. То був відповідальний момент. Щоб бути національно - корисними і діяти скоординовано, ми насамперед потребували тодісоборницької толерантности й компромісового підходу для наладнання н а ц іональної співпраці, але замість того, опинившись у ДП таборах, зайнялися в з а ємопоборюванням. Ми, втікачі з УССР, стали об'єктами поліційного затиску й недовір'я, трактувалися, як другий сорт, і це не сприяло з н и к н енню „збруча". Навпаки, його поглиблювали всі ті, що присвоювали собі монополь на патріотизм, захопили провід і зловживали ним. Крім того, ми — люди з національного материка — маємо жаль до націоналістів за те, що своїми розколами й суперницькою боротьбою поміж відламами ОУН довели українську еміґрацію до такого розсвареного стану, який позбавляє можливости провадити солідну політичну діяльність з державницьких позицій.

Антагонізм поміж ґрупами ОУН є основною причиною конфліктів в УНРаді, в УККА, в Секретаріяті СКВУ, скрізь. Внаслідок цього антагонізму маємо кілька молодечих, жіночих, студентських та інших організацій, заторкнутих бацилею антагонізму. Цей поділ розчаровує молодь і розхолоджує старше покоління, відштовхуючи його від національно-громадського життя. Це — загрозливий боляк, який нищить національну співпрацю, а застосовувані при тому демагогія й ламання правопорядку роздмухують антагонізми і виставляють українців на посміховище.

Пишемо це з щирим наміром використати Конґрес для оздоровлення нашого суспільного життя. Як активний учасник громадського життя і вибраний до Екзекутиви УККА, вважаю за своє право й обов'язок звернути увагу на наші недоліки, щоб кожний обміркував їх перед Конґресом, як український патріот.

Конґресові належить взяти до уваги факт, що частина еміґрації стала на шлях організованого змагання за переформування УККА на засадах демократії і правопорядку, а також, що сектор організацій, які стоять на ідейній плятформі УНРеспубліки, виявляє тенденцію до відокремлення від УККА у зв'язку з тим, що він ігнорує Д е р ж а вний Центр і дозволяє своїм речникам у Секретаріяті СКВУ нетолерантні виступи проти ДЦ та проти ділових контактів УНРади з Секретаріятом СКВУ. Провід УККА не хоче рахуватися з тим, що на терені ЗСА, крім інших прихильних до ДЦ організацій, функціонує 26 товариств прихильників УНР, через які тисячі українських еміґрантів цієї країни протягом майже 20-ти років сплачують добровільно даток 22 січня на фонд УНРади. Як же ці люди й організації можуть морально співпрацювати з УККА, якщо він не визнає ДЦ УНР? Хіба було то на місці, що від IX Конґресу вислано привітальну телеграму лідерові одної партії (чому лише одної?), а „забули" про ДЦ УНР, який повинен існувати і діяти, як репрезентант і символ історичного факту відновлення Української Народоправної Держави?

Якщо УККА хоче бути репрезентаційною установою і об'єднувати в своїй системі всі національні сили, то він повинен створити відповідні умови для добровільного об'єднання. X Конґрес може для цього багато зробити, якщо не стане на шлях демонстрації сили одного чи другого угруповання, а буде форумом, що усвідомлює відповідальність за стан і національно - корисну діяльність української еміґрації в ЗСА.

Конкретизуючи наведені вище міркування, вважаємо, що X Конґрес повинен: 1) Привернути УККА його первісну структуру, як організації організацій, бо лише при такій структурі він може виконувати функції загальнонаціональної репрезентації; 2) Змінити статут УККА так, щоб він забезпечував демократичний характер його і закривав шлях до примату будь - якої одної групи; IX Конґрес провів зміни в статуті з порушенням установлених для цього правних норм (не було передбаченого статутом обговорення й попереднього ознайомлення з ними членства УКК), і тому вони не можуть мати зобов'язуючої сили; 3) Політичну Раду УККА повинен очолювати один із заступників президента УККА, і вона повинна виконувати властиву їй функцію — форуму для встановлення пляну політичної діяльности УККА та контролі над виконання його; 4) Забезпечити коаліційність Президії Конґресу і змінити існуючу систему узгіднення складу керівних органів УККА, бо дотепер Номінаційна комісія включала сама себе в повному складі до проводу УККА; 5) Для вибору керівних органів УККА та інших важливих рішень встановити принцип к в а л іфікованої більшости.

Посилюють воєнну підготову цивільного населення в СССР

Київ. — Останніми місяцями в пресі багато уваги звертається на „військово-патріотичне виховання трудящих, зокрема молоді", і пропаганді „ленінських заповітів про захист соціялістичної батьківщини". Газета „Культура і Життя" з 14 вересня надрукувала статтю „Виховувати патріотів" пера заступника директора „Центрального науково-методичного кабінету міністерства культури УССР" А. Орловського, в якій той домагається підвищити воєнізоване навчання серед цивільного населення та пише навіть про можливість війни: „У сучасних умовах зміцнення оборони нашої держави неможливе без удосконалення цивільної оборони, яка нині являє собою цілу систему загальнодержавних заходів по захисту людей і матеріяльних ресурсів на випадок війни". Беручи за приклад село Соколівку на Вінничині, А. Орловський радить і в інших місцевостях давати юнакам, які йдуть до війська, „землю у мішечках з написом „Зберігай пам'ять про рідну землю, нехай вона сповнює твоє серце відвагою, нагадує про обов'язок захисника батьківщини". Автор рекомендує поширювати спортові змагання й підготову, особливо серед молоді, а також провадити „воєнізовані ігри, з киданням ґранат" тощо: „Фізичному загартуванню молоді сприяють також військово - прикладні ігри, до проведення яких соколівці залучають місцевих офіцерів запасу, працівників райвійськкомату, вчителів, призовників. Під час таких ігор опрацьовуються тактичні заняття, маскувальні вправи, влаштовуються засідки".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ТРИРАМЕННИЙ ХРЕСТ

У „Свободі" з 19 липня ц. р. вміщено статтю митроф. прот. о. П. Ковальчика під заголовком „За українського духа в Українській Церкві". У цій статті шановний автор твердить, що „трираменний хрест є чисто московський".

Я далекий від того, щоб вдаватись у ширшу полеміку з о. Ковальчиком, бо для цього належало б докладніше проаналізувати його статтю і вказати на деякі неточності та недокладності в ній. Тут хочу ствердити, що шановний автор не зовсім по - науковому підійшов до висвітлення проблеми трираменного хреста.

Отець Ковальчик свої твердження засновує на публікації проф. В. Щербаківського, українського археолога, і за ним твердить, що трираменний хрест зі скісним підніжжям є чисто московський, а в той же час признається, що не мав і не має цієї публікації проф. В. Щербаківського і просить тих, хто її має, випозичити йому.

Дивним є, що о. Ковальчик промовчує працю, видану 1951 р. у Вінніпегу, д-ра Владики Митрополита Іларіона Огієнка: „Трираменний хрест зо скісним підніжжям — національний хрест України". В цій праці митрополит Іларіон наводить літературу про історію хреста, згадує й про працю проф. В. Щербаківського, надруковану в 1951 р. в „Християнському Голосі".

Митрополит Іларіон подає у своїй праці велику кількість зображень хреста в українських стародруках, документально удоводнює, що трираменна форма хреста була знана в Україні в найдавніші часи, і стверджує, що „трираменний хрест зо скісним підніжжям поширився з Києва по всіх московських землях... й сама ідеологія трираменного хреста принесена в Московію з України".

Отець Ковальчик, спираючись на публікації проф. В. Щербаківського зовсім зіґнорував працю митроп. Іларіона, нашого славного ученого. Тому до тверджень о. Ковальчика треба ставитися із великим застереженням і відмовити їм у їх правдивості.

Ми, українці, православні й католики, в хресті, якої б форми він не був, шануємо Хреста Господнього, як знаряддя нашого спасіння. А що здавна в Україні хрест зображувався як трираменний, зі скісним підніжжям і в такій формі для нас, українців, став традиційним, ми його вважаємо за наш національний українських хрест.

На мою думку, не слід нам аж надто дискутувати в світських органах над проблемою трираменного хреста й іншими проблемами, порушеними в статті о. Ковальчика. Краще і доцільніше з подібного роду дискусійними темами - проблемами суто церковного характеру вдаватися до наших церковних пресових органів, де вони докладніше й глибше можуть бути висвітлені.

Протопр. Ф. Кульчицький

Михайло Прокопів

З ГОРОДИСЛАВИЧ — У СВІТ ШИРОКИЙ

(3)

У 1827 році в селі був парохом о. Михайло Григорович, який завідував парохіяльною школою. Людей було в Городиславичах 942, а в 1874 році — 1.030.

Була збудована ця церква трохи на подобу костелу ще за панщини, 1827 року, на площі, подарованій поміщиком-поляком Альфредом Потоцьким. Колишню, ще з минулих віків дерев'яну церковцю Потоцький наказав розібрати і на тім місці селяни поставили грубий трираменний кам'яний хрест. Казали люди в селі, що він зробив так за кару, що селяни трималися своєї віри й обряду і не хотіли ставати латинниками. Вона стояла навпроти парохіяльного саду між обістями Г. Олійника та П. Кузьова.

У долині за старим цвинтарем була криниця — в селі не пам'ятали, хто її копав. Селяни звали її Кузьова криниця. Крім неї було ще дві криниці — Жилина і Гаврилочкова. Була також саджавка, в якій жінки прали білизну.

По о. Григоровичу священиками були: о. Діонисій Заневич, о. Іван Королюк та о. Иосиф Дяків. Опісля о. д-р Іван Рижій із жінкою, дочкою отця Иосифа Дякова у 1933 році покинув наше село і виїхав до Бібрки. На його місце прийшов о. Євгеній Білоскурський, церковний і народний діяч, який був головою читальні „Просвіта" та кооперативи і вів у селі культурно-освітню працю, за що його дуже шанували. Протягом чотирьох років боровся він з польськими шовіністами, був кілька разів арештований і сидів у бібрецькій тюрмі. Польська влада і вигнала його із села, а ще до того і його жінка померла при породі. Його праця для наших селян була широковідомою, бо о. Білоскурський був щирим патріотом, і я гордий, що маю честь сказати за нього цих кілька слів похвали. Та, не зважаючи на всі старання наших селян, не вдалось його задержати у Городиславичах.

У 1934 році церкву перебудовано з грошовою допомогою городиславських еміґрантів на трибанну. В угольнім розі стіни замуровано історію церкви і села. Там була також печатка з князівських грамот. Священиком був тоді о. Боднар з Ладанець, Перемишлянського повіту.

У 1939 році з приходом москалів церкву замкнули, і люди у неділі й свята мусіли ходити до сусідніх сіл. Лише час від часу приїжджав сусідній священик христити дітей чи ховати людей. Тепер у селі відправляють по-новому і з Москви приїжджають врядигоди „батюшки"-енкаведисти на контролю місцевого священика, чи добре виконує їх розпорядження.

В 1958 році прийшов лист від нього та від парохіяльного уряду церкви св. Димитрія до односільчан у Ню Йорку з проханням перевести збірку і допомогти нашій парохії. Збіркою зайнялися: Онуфрій Баляс, Софія Прокопів та Іван Пригода, які зібрали 199 долярів і вислали дві пачки. За зібрані гроші куплено такі речі: полотна на обруси та престіл, 34 мотки ниток для вишивання, матерію на убрання для о. Боднара, черевики, вовняні панчохи, чоботи, шаль, жіночий светер, 14 хустин для дівчат, що вишивали обруси, фани і корогви.

Пожертвували такі особи: 20 дол. — Маланія Косс-Бала; по 10 дол. — Антін Олійник-Миховків, Анна Барал-Балова, Наталія Квасовська-Бура, Іван Цибрівський-Вільчанів (з Англії), Софія Штиґа-Ворішкова, Семен Кафтан, Антін Баран; по 5 дол. — Онуфрій Баляс, Софія Шевців, Євдокія Мелета, Розмарія Ґуловата, Наталка Пригода, Михайло Климків, Данило Максимців, Феся Савіцька, Варвара Андріїв-Жовнір, Анна Ковак-Маковська, Євдокія Савіцька-Баляс, Юстина Парків-Іванцьова, Тимко Пригода-Проців, Ю. Кафтан, Марія Олинців, С. Корсакова, Євдокія Опеля з села Коцирів; 8 дол. Анна Андрусяк, 7 дол. Софія Прокопів і по 2 дол. Катерина Романчук та Катерина Курнявка, обидві з села Коцирів.

Щороку в Городиславичах відзначали роковини знесення-скасування панщини. На пам'ять цієї події був побудований у Городиславичах, як і по інших селах Західньої України, трираменний хрест-пам'ятник з датою скасування панщини — 15 травня 1848 року із написом. Це відзначування мало всенародний характер. До хреста-пам'ятника йшли щороку походом люди, особливо молодь, процесії з корогвами. Під хрестом складали квіти, вінки. Святкування ці тепер у „визволеній" московськими большевиками Західній Україні минулися, хрести свободи поруйновано, а совєтські „визволителі" тиснуть наших селян ще гірше, як бувало за панщини. Та прийде час, минеться й совєтська неволя.

(Далі буде)

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ЇДУТЬ ДО РИМУ

Ті всі, що на час зголосилися до участи в паломництві, вже повинні мати в руках докладні інформації, що їх вислав п. Ярослав Пастушенко, організатор паломництва.

Помимо того є багато тел. запитів в справі виїзду. Тому прошу прочитати уважно тих кілька рядків:

Відлітає 318 паломників на двох джетах.

Тура Друга відлітає в четвер, 25 вересня в год. 11.59 вечером лет. лінією Аліталія з інтернац. летовища Кеннеді в Ню Йорку. Повернеться в п'ятницю, 3-го жовтня в год. 10-ій веч. на то саме летовище, „флайтом ч:2632".

Тура Третя відлітає, не з нашої вини, вже рано в четвер 25-го вересня в год. 9-ій, лет лінією Капітоль і повернеться в неділю 5-го жовтня в год. 8-ій на то саме летовище.

Прошу прибути дві години перед відлетом, щоби на час полагодити всі формальності.

В Римі наші паломники будуть мешкати в готелі Вілля Радієз при віа Аврелія 641 і в гуртожитку Домус Паціс. В пансіонатах не будуть мешкати. Докладну програму занять в Римі подамо на місці.

Паломництво до Люрду. Відліт з Риму у вівторок рано і поворот того самого дня.

Виїзд до Флоренції також у вівторок. Їдемо поспішним поїздом „Рапід" в год. 8:30 рано і повертаємоея вечером в год. 11:18.

Прожиток в Римі: Готель одно ліжко в кімнаті-одна особа дол. 12.00. Дві, три чотири особи в кімнаті дол. 10:00 від особи. В гуртожитку дол. 5.00 денно. В згаданих цінах включається харч, тричі денно.

При виїздах можна виголошувати обід або вечерю. Адміністрація при кінцевому рахунку відчислить.

В часі нашого перебування в Римі повинна бути погода (як нас інформують з Риму) тепла, але дощевата. Тому добра рада: брати криті черевики і дощевики. Просимо про „достойний" одяг в оба дні торжеств, включно з концертом.

Ми всі повинні в Римі, в часі торжеств, приступити до св. Причастя в намірені нашого Верховного Архиєпископа, Кир Йосифа. Побажаним було б, щоби св. Сповідь відбути перед відлетом.

ПАМ'ЯТАЙТЕ: Мусите мати зі собою ПАШПОРТ, ЖОВТУ КНИЖЕЧКУ ЩЕПЛЕННЯ ПРОТИ ВІСПИ з потвердженням Уряду Здоров'я.

НЕГРОМАДЯНИ РІЕНТРІ І ПЕРМІТ, італійську, а хто їде до Люрду, французьку візи і також ЖОВТУ КНИЖЕЧКУ як вище.

Гроші треба брати тревелес чеками. Добре було б наміняти собі трохи лірів вже тут.

Належитість за літак в сумі 225.00 дол. мусить бути вплачена перед відлетом.

До милої зустрічі на летовищі в Ню Йорку.

о. Богдан Смик
провідник паломництва
Ярослав Пастушенко
організатор паломництва

Міжокружна Виховна Конференція Союзу Українок Америки

Виховна Референтура Гол. Управи СУА переводить Міжокружну Виховну Конференцію виховних референток і вчительок дошкілля трьох Округ — Нюарк, Ню Йорк і Філядельфія 4-го жовтня, в Нюарку - Ірвінгтоні в Укр. Нар. Домі при 140 Проспект Евню. Господарем Конференції є Окружна Рада СУА в Нюарку. Яка ціль Конференції?

Засади виховання перейшли великі переміни. На наших очах проходить перебудова різних вартостей, а втому і велика зміна ментальности. Існує прірва — дисгармонія між науковими здобутками і моральною вартістю сьогоднішньої людини. Тому виховники всіх народів призадумуються над новим підходом до своїх завдань.

Українська спільнота повинна не тільки йти з духом часу. Але вона має обов'язок виховати українську людину у почутті приналежности до своєї спільноти. Старатися вщепити їй засади моралі й християнської духовности та приготувати її до служб своєму народові.

Цей обов'язок тяжить передусім на батьках, родині. А Союз Українок Америки — це організація українських матерів. Їх впливу на молоде покоління ніщо не заступить, бо 75% всього виховання дитина дістає в родині, а 25% припадає на церкву, школу і середовище.

Українська мати потребує підтримки і вказівок для цього трудного завдання. Бо трудноші виховання українця, свідомого свого походження і завдань на еміграції, великі. Чуже середовище, зарібкова праця матері, розпорошеність нашої громади — це все утруднює виховні завдання родини.

Запляновапа Конференція має дати зрозуміння місця української людини в новій країні поселення. Вона має усвідомити українську матір про важливість виховання її дитини в українському середовищі вже від трьох років життя, якщо мати почуває себе українкою і те почування хоче передати своїй дитині. Доповідями про методику праці у Світличці, а головне через виміну думок виховних працівниць трьох Округ, — Конференція має устійнити, розплянувати й усвідомити, що української матері від виховання ніхто не звільнить, ніхто за неї того не зробить, а коли б вона не виконала свого завдання, наложеного Богом і Батьківщиною, то колись історія її осудить.

Олена Климишин
вих. референтка Гол. Управи СУА

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Домагаються реставрації „русской Сорбонни" в Москві

Московська „Комсомольская Правда" з 16 вересня опублікувала відкритого листа письменника В. Гавриленка з Харкова, в якому він домагається „відновлення російської академії" в Москві та створення „Музею-заповідника історії освіти в Росії". Перед тим, ще в серпні, ця ж газета надрукувала подібного листа-домагання з підписом Ю. Дороша. Автори листів суґерують, щоб професура, студенти Московського університету і відповідні міністерства СССР взялись за реставрацію так зв. Слов'яно-Греко-Латинської Школи в Москві. У той час як в українській Сорбонні — в Києво-Могилянській Академії в Києві, на подвір'ї зсипають кам'яний вугіль для опалу, а в деяких будовах Академії тулятся в середньовічних кімнатах „щасливі" громадяни, — в Москві взагалі ніхто довгий час не згадував про Слов'яно - Греко - Латинську Школу, ані про історію російської освіти, бо головні сили в цій ділянці для тогочасної Московщини дала Україна, українські релігійні діячі, науковці-схоластики, хористи, музики та ін. Історія російської освіти це, в початкових стадіях — історія української культурної експансії, також німецької в Московське царство. Можливо тому заклики до реставрації „русской Сорбонни" йдуть у розріз із напрямними ЦК КПСС і залишаються покищо лише закликами на сторінках преси.

Фашисти на червоній службі у Східній Німеччині

Ню Йорк. — Міжнародний Комітет Юристів довший час вивчав біографічні відомості багатьох комуно-партійних діячів-німців у Східній Німеччині і прийшов до висновку, що там у різних ділянках працюють нацисти: 75 осіб з-поміж них працюють на відповідальних постах у тій маріонетковій державі. Соціялістичний „Ню Лідер", що виходить у Ню Йорку, назвав багато прізвиц таких брунантних червоних: комуністичні статті пише в „Національ Цайтунґу" Беніямін Дітріх — колишній редактор нацистівської газети „Фрайгайтскампф"; есесівський старшина Еґберт фон Франкенберґ виголошує військові коментарі в східньонімецькому радіо, вихваляючи совєтську потугу; у „міністерстві державної безпеки" Сх. Німеччини працює за фахом полковник СС Курт Лянґе, який провадив слідство після невдалого атентату на Гітлера, після чого було розстріляно сотки людей; запеклий нацист Ернест Гроссман „поклявся" на вірність комуністичній партії — він був навіть делеґатом від Сх. Німеччини на з'їзді комуністичної партії СССР, і т. д. Тижневик „Поступ" з 14 вересня, коментуючи те повідомлення нюйоркського „Ню Лідера", писав: „Цих кілька наглядних доказів достатньо, щоб нашим читачам було ясно, хто тепер є у спілці з нацистами. Крик комуністичної пропаґанди, що нібито „українські буржуазні націоналісти" є у спілці з нацистами, є димною заслоною, яка заслонює дійсну спілку комуністів з нацистами в минулому і теперішньому".

Привезені зразки ґрунту з Місяця, відкидають одну з теорій про його походження

Вашинґтон. — Після початкової аналізи зразків ґрунту, що їх привезли астронавти Аполло 11 з Місяця, науковці мають підставу твердити, що одна з трьох теорій про походження сателіта Землі тратить свою вартість. Аналіза знайшла в ґрунті Місяця такі рідкі елементи і то в більшій скількості, як хром, титан, ітрій і цирконій. Досі існують в науці такі три теорії про походження Місяця: 1. Місяць з'явився в космосі коло нашої Землі і був притягнений нею до того, що кружляє довкола неї на основі її ґравітації. 2. Місяць і Земля виникли в тому самому часі і тепер кружляють разом довкола Сонця. Та інші хемічні складники Землі і Місяця уневажнюють 3-тю теорію, згідно з якою Місяць мав би був відірватися від Землі, коли ще Земля була молода. Важливе для науковців і те, чого вони не знайшли на Місяці: ґрунті, привезенім із Місяця, немає жадного сліду, щоб там була вода і якесь життя. Не знайдено жодного сліду, що на Місяці були: золото, срібло, або плятина Рідко знаходяться там такі елементи, як оливо, бісмут, натрій і калій. Деякі частини ґрунту Місяця мають 3,5 більйона років. Коли астронавти відвідають гірські райони Місяця, вони зможуть там знайти частини ґрунту, що мають 4.5 більйони років, отже стільки, скільки має Земля, Місяць і ціла соняшна система.

Реєстрація до голосування в Ню Джерзі

Стейтовий Комітет Незалежних за вибір губернато- Мейнера, що в його склад входять відомі громадяни багатьох повітів стейту і є очолений проф. д-ром Осипом Андрушковим, пригадує, що ще тільки в цьому тижні можна і треба зареєструватися в міських управах до голосування. Багато наших громадян не беруть участи у виборах та позбавляють цим українців впливів й активізації у стейтовому будівництві. Комітет звертає увагу української громади, що пошуки за приятелями української справи починаються, але не завершуються у спільних деклараціях, але активній партійно-політичній роботі внутрі існуючих партій. Така робота неможлива без участи в голосуванні. Реєструйтесь до голосування в реєстраційному бюрі вашого місця замешкання ще цього тижня.

Москва звертає посилену увагу на світову телевізію

Створена кілька років тому з ініціятиви СССР організація під назвою „Інтервєдєніє", до складу якої входять представники 8 країн так зв. соціялістичної співдружності, у першому тижні вересня розпочала в Москві свій 3-й з'їзд. Цього разу на з'їзд було запрошено не тільки членів, а й кілька сотень гостей — представників телевізійних компаній різних країн вільного світу, найбільше з Африки, Азії та Америки. Як інформували московські „Ізвєстія" з 10 вересня „гості побачуть біля 200 художніх і документальних телевізійних фільмів", між ними „В. Ленін", „Ритми революції" і т. д., а також суто-російські „Угрюм-река", „Цветик-семицветик" тощо, польські, угорські, болгарські та ін. пропагандивно - комуністичні „телевізійні кіно - хроніки". Газета сповістила і про те, для чого Москва створила „Інтервєдєніє" та скликала працівників телевізійних мереж з країн вільного світу: „Після перегляду фільмів розпочнуться ділові переговори про продаж фільмів, а також про обмін телевізійними фільмами та про спільну працю над деякими фільмами для закордону".

ІЗРАЇЛЬ ВІДМОВИВСЯ співпрацювати з Комісією Об'єднаних Націй, що її покликали для розгляду відносин, які панують на окупованих Ізраїлем колишніх арабських землях. Ізраїль твердить, що членами тієї Комісії є ворожі Ізраїлеві держави, та що треба би одночасно перевести розгляд ситуації жидів в арабських державах.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ НЮ ЙОРК

ділиться сумною вісткою,
що в суботу, 20-го вересня 1969 р. в Джерзі Сіті, Н. Дж.,
заснув навіки на 17-ій провесні життя

бл. п.
БОРИС ДРАГАН
член нашого Клюбу.

ПОХОРОН у вівторок, 22-го вересня 1969 р. з української католицької церкви св. апп. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж. на кладовище Святого Хреста в Норт Арлінґтоні, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА

25-ий ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ в ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

з великим жалем повідомляє своїх Членів,
що в суботу, 20-го вересня 1969 р. заснув в Бозі
на 17-ій весні свого життя

бл. п.
БОРИС ДРАГАН

ВІП. Родині висловлюємо своє глибоке співчуття.

УПРАВА ВІДДІЛУ

Крім квітів на свіжу могилу

бл. п. Бориса Драгана
сина нашого Головного Редактора

$50.00 на будову каплиці в Іст Четгем
$25.00 на пластовий журнал „Юнак"
$25.00 на Сироти

разом 100.00 долярів зложили

ПРАЦІВНИКИ „СВОБОДИ" і УНСОЮЗУ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ
бл. п. Бориса Драгана
СКЛАДАЄМО ПОЖЕРТВУ В СУМІ 25.00 ДОЛЯРІВ
НА ПОБУДОВУ ЦЕРКОВЦІ НА ПЛАСТОВІЙ ОСЕЛІ
„ВОВЧА ТРОПА" в ІСТ ЧЕТГЕМ, Н. Й.
НЕОНІЛЯ і ВОЛОДИМИР СОХАНИ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
бл. п. Евгенії Ференцевич
НАШОЇ ДОРОГОЇ ТЕТИ
НА ПЛАСТОВИЙ ФОНД ДРОТА
50.00 ДОЛЯРІВ СКЛАДАЮТЬ
ОКСАНА і ТЕОФІЛЬ КЕЦАЛИ та
ОЛЬГА і МИКОЛА ЗАЦУХИ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ
ЧЛЕНКИ НАШОГО ВІДДІЛУ
бл. п. Евгенії Ференцевич
ЗЛОЖИЛИ 15.00 ДОЛЯРІВ
НА ХРАМ СВ. СОФІЇ В РИМІ.
71 ВІДДІЛ СУА в ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
бл. п. Евгенії Ференцевич
НА СОБОР СВ. СОФІЇ В РИМІ
СКЛАДАЮТЬ 25.00 ДОЛЯРІВ
БІЛОЗОРИ і КОРОПЕЦЬКІ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої Тети
бл. п. КЛИМЕНТІЇ БОРОДАЙКО
складає пожертву 20.00 долярів
на видання книги „Бережанська Земля".
АНДРІЙ ДЗЕДЗІК — братанок з родиною

Професіоналіст в уніформі

Д-р Ігор Шалаута

Д-р Ігор Шалаута, народжений в Західній Україні. Батька, також лікаря, вивезли большевики. З мамою перебув війну, табори для скитальців і в 1949 році прибув до Дітройту. Під час студії в Дітройті і на медичному факультеті в Ен Арбор був активним пластуном, організував та очолював Студентську Громаду. Сам добрий співак і знавець національних танків, він організує успішні імпрези серед українського та інтернаціонального студентства міста Дітройту. 4 роки провадив лікарську практику у Фініксі, Арізона. Тут, як заступник голови УККА, брав активну участь в організуванні мистецьких та громадських підприємств. Його мати і дружина заклали місцевий відділ Союзу Українок і школу українознавства. Дім панства Шалаутів упродовж 4-ох років був осередком українського життя у Фініксі. В 1966-му році д-ра І. Шалауту покликано до війської служби. Як лікар у ранзі майора він перебував з дружиною і трьома діточками два роки в Західній Німеччині і в Бельгії, активно включаючись в працю українських осередків. Відкликаний до ЗСА, очікує в цьому місяці звільнення з війська. Щасти йому, Боже!

(А.П.)

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

Нові пожертви на НТШ в ЗСА

I. В часі від травня 1969 р. досі вплинули такі дальші пожертви:

15.000 дол. від ред. Д. Микитюка, Вінніпеґ, Канада — на видання історії Українських Збройних Сил та відновлення української суверенної держави.

1.000 дол. від п-ства А. і В. Гнусів, Тейлор, Па., для вшанування пам'яті сл. п. проф. Р. Смаль-Стоцького.

1.000 дол. від п. Евдокії Сташків, Маямі, на видання англомовної книжки з творчістю І. Франка.

II. Замість квітів на могилу сл. п. проф. Р. Смаль-Стоцького вплинули такі дальші пожертви на НТШ:

243 дол. від Комітету Мілвокі, під головуванням д-ра О. Цибрівського. На цю суму сложили: 50 дол. мґр. Г. Гаюк, по 25 дол. зложили: д-р О. Цибрівський, д-р Ф. Трусевич, д-р Б. Давидович. 11 дол. зложив М. Яремко, по 10 дол. — д-р В. Шимоняк, мґр. В. Пискір, п. І. Гречило, В. Сабат. По 5 дол. — отам. І. Олексюк, дир. О. Логуш, ген. И. Мандзенко, інж. М. Сименяк, Т. Пискір, А. Пискір, Б. Левченко, С. Тиндик, М. Кузьмінський, І. Макар, Р. Ступницький, М. Сидор, Г. Черепь. По 1 дол. — отам. Д. Ольгін, п. О. Садовська.

60 дол. зі збірки дир. І. Малиновського, Гаєттсвилл, Мд. На цю суму зложили: 15 дол. д-р Я. Гелета, по 10 дол. — дир. І. Малиновський, мґр. Б. Скасків, інж. В. Масвський, мґр. Т. Царик, 3 дол. — мґр. О. Пацлавський, 2 дол. — п. О. Мартинюк.

Крім того замість квітів на могилу сл. п. проф. Смаль-Стоцького вплинули такі дальші пожертви:

100 дол. від п-ства д-р В. і Е. Стефурак, Чикаґо, 50 дол. від п-ства д-р Б. і Б. Лотоцьких де Велігост, Флашінґ, 25 дол. від п-ства В. Клос, і від п-ства І. Кедрин-Рудницьких по 15 дол. зложили проф. д-р І. Розгін, адв. М. Шпетко, проф. д-р Є. Рардзимовський, по 10 дол. — д-р В. Шандор, ред. П. Ямняк. по 6 дол. — проф. О. Цісик, проф. Ю. Каменецький, по 5 дол. д-р С. Карпінська, д-р О. Соколишин, проф. д-р В. Т. Жила.

Досі зібрано на це конто 2.760 долярів.

III. П. Я. Остафійчук пожертвував суму 50 долярів на цілі НТШ вітаючи проф. д-ра М. Стахова з нагоди обрання його головою НТШ в ЗСА.

IV. Крім того вплинули у звітовому часі такі біжучі пожертви на НТШ:

500 дол. — Ю. Лесюк, на видання англомовної історії України проф. М. Стахова.

250 дол. — д-р Р. Смик

150 дол. — д-р К. Кебало.

70 дол. — П. Сухомлин.

По 50 дол. — д-р І. Галярник, Ф. Матлай, д-р Ю. Залізняк.

45 дол. — Відділ УККА, Лорейн. По 35 дол. — М. Чорний, Г. Старовій, п-ство В. Петровські, п-ство І. Коцур, п-ство М. Круки, О. Атаман. 31 дол. — К. Шонк-Русич (збірка). По 30дол. — д-р Г. Мисишин, д-р В. Сушків, п-ство А. Савицькі. 27 дол. — Відділ Союзу Українок Америки (пані С. Стерпак), Повтакет. По 25 дол. — Український Центральний Комітет, Маямі (пп. І. Ковальчук, О. Подубинська). д-р П. Стецюк, п-ство І. Кальмук, Осередок НТШ у Вашинґтоні (проф. д-р Ю. Старосольський), Об'єднання Українців у Вашинґтоні, п-ство д-р В. Шкільник, д-р В. Кіналь, д-р О. Стрільбицький, д-р В. Кучкуда, И. Волк, п. М. Княжинська, п-ство І. Турчин, Банк Самопомочі в Рочестері, о. А. Хлистун, Ю. Буката, п-ство проф. д-р М. Ґайдак, о. М. Мицишин, д-р Н. Дейчаківський. По 20 дол. — П. Ярема, проф. П. Мегик, д-р С. Єримолович, п-ство Я. Городецькі, п-ство О. Леськів, д-р А. Тершаковець, В. Єрега, В. Боико, д-р В. Онуферко, проф. інж. Р. Гойдиш, о. ректор проф. д-р шамб. М. Войнар, Відділ УККА Бінґгемтон.

Крім того вплинули численні поменші пожертви, список яких подамо в настутпному випуску „Вістей НТШ". Всім ВШ. ПП. Жертводавцям Управа НТШ в ЗСА складає найщирішу подяку за моральну та матеріяльну піддержку української вільної науки та за уможливлення нам видавати друком дальші праці НТШ.

У ТОРОНТІ ВІДЗНАЧАТЬ ЮВІЛЕЙ Г. ЯРОШЕВИЧА-МАНЬКА

Торонто. — Дня 15 листопада в Українському Домі при вул. Кристі відбудеться, заходами окремого Комітету на чолі з Я. Вільком, вшанування 65-річного ювілею театрально-мистецької праці відомого актора найстаршого покоління Григорія Ярошевича-Манька, корифея українського театру. У мистецькій частині ювілейного вечора візьмуть участь кращі мистецькі сили, головно молоді українські таланти. Ювілейний Комітет запрошує до співучасти й виступів поетів, письменників, акторів, співаків та співачок, прохаючи ін. організації стриматись від імпрез призначеного дня.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

БОЛЮЧА, ТЯЖКА ВТРАТА

7-го серпня по довшій хворобі вмер у ветеранському шпиталі Міннеаполісу член 345-го відділу УНСоюзу проф. Федір Луців. Два дні по його смерти відбулася панахида, яку відправили протоєреї о. Андрій Кість і с. Микола Антохій, настоятелі обох наших укр. православних церков, в асисті протодиякона о. Миколи Поліщука. Співав хор (диригент протод. о. Юрій Корсунь), у складі якого, крім співаків церковного хору УПЦ св. Михаїла, були також і співаки з інших українських церковних хорів нашого міста. Наступного дня відбувся похорон на військовому цвинтарі.

Обмінюючися враженнями по цих сумних відправах, всі однозгідно стверджували, що людей на них було стільки, скільки звичайно їх буває на нашому щорічному святі державности й соборности. Хоч і був середтижневий день, померлого востаннє вшанували всі — і православні, і католики, і протестанти, і стара, і вона еміґрація, люди з різних закутків українських земель, люди з різних політично-групових середовищ... Така чисельна і така соборницька присутність нашого громадянства була наслідком того, що сл. п. Ф. Луців все своє життя неподільно віддав українським справам, а до того ж був справжнім, а не лише деклярованим християнином: всім чим міг все життя допомагав ближнім своїм, а тому і не лишив по собі грошових мастків, а лишив масток вдячности й пошани в людей.

Федір Луців народився 4-го березня 1909-го року в Бучачі (Західна Україна). Закінчив українську гімназію у Львові. В 1930-му році виїхав до Америки, у Ню Йорк, де тоді тимчасово мешкав його батько. У новопридбаній батьківщині закінчив каледж. Добре опанувавши англійску мову, почав учителювати. Провідними гаслами свого життя він зробив слова Т. Шевченка „Борітеся — поборете" і І. Франка „Лупайте цю скалу...". Де тільки була найменша змога пробиває лід байдужости американців до українських справ: містить у десятках американських і канадійських часописах статті про Україну, її гін до незалежности, її культуру і звичаї. Знайомить своїх старших учнів та їхніх батьків з українськими проблемами, невтомно збирає гроші на укр. культурні справи, зокрема на українські школи в Галичині, поширює нашу пресу, витрачаючи власний гріш, їздить на різні фармерські з'їзди й виступає з промовами про Україну, стає своє рідним зв'язковим поміж українською громадою у Міннеаполісі й українським фармерами на розлогих просторах Міннесоти й обох Дакот, стає постійним кореспондентом кількох українських часописів, а першу чергу „Свободи".

Особливо посилюється громадська діяльність Ф. Л. по демобілізації з американської армії після закінчення 2-ої світової війни. Тоді постає пекуча потреба негайно допомогти українцям в европейських таборах. Луців разом з дружиною Іванною та її батьками, знаними цілій українській Америці Процаями, став невтомним популяризаторам укр. мистецтва в Міннесоті й навколишніх стейтах, став активним співпрацівником ЗУАДК. Сотки пакунків і сотки афідевітів линуть в Европу. Починають прибувати люди. Не знають ані мови, ані тутешнів умов, ані тутешніх звичаїв... Треба ними заопікуватися. Луців кидає працю, втрачає сотки долярів, які міг би заробити, бо почуває своїм моральним обов'язком заопікуватися новоприбулими, поставити їх на ноги, забезпечити документами, працею, житлом... Дім Луцевих став своєрідним безплатним готелем, в якому новоприбулі знаходили і дах над головою і „хліб наш щоденний"... Жінками й дітьми опікується дружина, золотого серця Іванна Процай - Луців, а сам „Федь" цілими днями бігає з чоловіками по фабриках, ресторанах, бюрах, щоб у той тяжкий для роботи час, особливо у зимові місяці 1950-го року, якось влаштувати їх до праці, щоб в „готелі" звільнилося місце для інших, які наступним пароплавом от-от мають приїхати...

Похорон проф. Ф. Луцева довів, що люди в більшості не забули ще тих часів, своїх перших кроків в Америці, спертих на дружню руку покійного.

Останніми роками незчисленну кількість часу і грошей Ф. Луців офірував найдетальнішій дослідницькій праці та збиранню всіх документів, пов'язаних з діяльністю та життям першого українського правосл. священика в Америці о. Агапія Гончаренка. За власний кошт Луців кілька тижнів перебував у Каліфорнії в тій околиці, де колись мешкав о. А. Гончаренко, розшукав першоджерельні матеріяли про нього, говорив з людьми, які особисто знали Гончаренка, зробив Фотостати з видань Гончаренка в бібліотеках Каліфорнії і у Конґресовій бібліотеці у Вашинґтоні, а водночас розпочав монографії про українців еміґрантів на Гаваях та українців на Алясці.

У своєму передсмертному заповіті, написаному вже нетвердою рукою того, хто мав вже раховані години життя, було чітко зазначено: „Мусите довершити мою працю, книга про А. Гончаренка має побачити світ...". На видання її сл. п. Ф. Луців призначив решітки своїх заощаджень. І ця книга світ побачить. Дружина Іванна, сини Федір і Антін і доньки Гануся та Леся виконають цей заповіт.

Вічна Тобі пам'ять, дорогий Друже!

Микола Дербуш

ТАРЗАН, Ч. 6249. Наомі цілує Тарзана

Малий гілікоптер готов завести пілота Джонса і медсестру Наомі до шпиталю в Момбузі.

Стривайте, я щось забула!

Це за врятування мені життя, ти великий, гарний мужчино!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 27-го ВЕРЕСНЯ 1969 р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 245 Відд. о год. 6:30 веч. в залі Укр. Правосл. Парафії, св. Тройці при 824 Adelin St. Проситься чл. прибути. — М. Мартиненко, секр.

ЮТИКА, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 484 Відд. о год. 8:30 веч. в парафіяльному домі при 1104 Стейт вул. На порядку нарад крім біжучих справ, буде вибір делеґата на 10-ту Конвенцію УККА. Приймання чл. вкладок та полагоджувати всякі Союзові справи можна кожної неділі від год. 10-12:30 по пол. в тім же приміщенні. — В. Запаранюк, фін. секр.